

Студент 4 курсу
факультету менеджменту та маркетингу ХНЕУ

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Анотація. Здійснено порівняльний аналіз концепцій логістики, пов'язаних з управлінням запасами на підприємствах. Визначено переваги та недоліки кожної концепції та виявлено вітчизняні підприємства, які впровадили в свою діяльність розглянуті концепції.

Аннотация. Осуществлен сравнительный анализ концепций логистики, связанных с управлением запасами на предприятиях. Определены преимущества и недостатки каждой концепции и выявлены отечественные предприятия, которые внедрили в свою деятельность рассмотренные концепции.

Annotation. The comparative analysis of logistics concepts connected with stockpile management at the enterprises was carried out. The advantages and shortcomings of each concept were defined and domestic enterprises which introduced in their activity these concepts were found out.

Ключові слова: концепції логістики, управління запасами, матеріальні потоки.

У сучасних умовах ефективно управління підприємством неможливе без використання логістичного підходу. Сутність управління матеріально-технічними ресурсами полягає в управлінні, плануванні, організації й контролі за матеріальними, інформаційними та іншими потоками, які орієнтовані на ефективне використання потенційних можливостей щодо розвитку підприємства. Щоб здійснювати ефективно управління запасами матеріально-технічних ресурсів, необхідно вирішувати питання вдосконалення планування, обліку й використання матеріально-технічних ресурсів, ритмічності їх постачання, нормування запасів, удосконалення складського господарства та інші важливі питання. Витрати матеріальних ресурсів значною мірою визначаються характером процесу використання матеріалів.

Мета статті – здійснити порівняльний аналіз для виявлення переваг і недоліків концепцій, спрямованих на управління запасами підприємств.

Проблеми, пов'язані з питаннями управління запасами підприємства, вивчалися багатьма вітчизняними і зарубіжними вченими та практиками. Теоретичні основи управління запасами досліджувалися у роботах таких вчених: Д. Бауерсокса, Д. Клосса, Миротіна Л. Б., Сергеева В. І., Крикавського Є. В., Смиринського В. В. та ін. [1 – 5].

Порівняльний аналіз концепцій, спрямованих на управління запасами підприємств, наведено в таблиці.

За даними таблиці кожна концепція має певні переваги та недоліки. Проблемою є те, що не всі вітчизняні підприємства впроваджують у свою діяльність логістичні концепції.

Аналіз концепцій логістики

Цілі	Переваги	Недоліки	Використання
1	2	3	4
MRP I – Materials requirements planning (Планування потреби у матеріалах)			
<ul style="list-style-type: none"> •задоволення потреб у сировині та матеріалах, планування здійснення виробничого процесу; •підтримання мінімальних рівнів запасів матеріальних ресурсів та готової продукції; •складання виробничого розкладу 	<ul style="list-style-type: none"> •у розрахунках використовуються прогностичні дані щодо потреб підприємства у сировині та матеріалах; •скорочення обсягів запасів та економія фінансових ресурсів, площ та персоналу; •підвищення швидкості обігу запасів; •відсутність збоїв, спричинених невивантаженням матеріалів; •зниження кількості негайних замовлень; •використання даних MRP для планування ланцюга постачання 	<ul style="list-style-type: none"> •необхідно здійснювати специфічні розрахунки; •для скорочення запасів сировини, матеріалів, комплектуючих необхідно збільшувати витрати на обробку замовлень і транспортування матеріальних ресурсів і готової продукції; •відсутність можливості реагувати на зміни попиту у короткостроковому періоді 	<p>ТОВ "Аркус" (м. Харків), ДП "Зоря"- "Машпроект" (м. Миколаїв), ТОВ "Тесис" (м. Київ) [5; 6]</p>
MRP II – Manufacturing resource planning (Планування виробничих ресурсів)			
<ul style="list-style-type: none"> •оптимізація матеріальних потоків підприємства; •забезпечення інтеграції процесів, які здійснюються на підприємстві: постачання, управління запасами, виробництво, розподіл, збут, планування, контроль за виконанням плану 	<ul style="list-style-type: none"> •скорочення запасів; •підвищення рівня обслуговування споживачів та надання сервісних послуг, збільшення обсягів продажів; •забезпечення підвищення продуктивності праці робітників; •скорочення витрат на закупівлю сировини, матеріалів, комплектуючих; •скорочення понаднормових робіт; •скорочення завищених транспортних тарифів 	<ul style="list-style-type: none"> •здійснюючи фінансовий аналіз, у рамках MRP II не враховуються непрямі витрати (накладні видатки) та інвестиційні платежі; •відсутність можливості відображати фінансові потоки підприємства 	<p>ТОВ "Базис" (м. Київ), ПрАТ "Артемівський завод з обробки кольорових металів" (м. Артемівськ) [6]</p>
ERP I – Enterprise resource planning (Планування ресурсів підприємства)			
<ul style="list-style-type: none"> •формування інформаційної системи підприємства для ідентифікації та планування обсягів сировини, матеріалів та комплектуючих; •розробка методології ефективного планування та управління ресурсами підприємства у сфері виробництва, збуту та надання послуг 	<ul style="list-style-type: none"> •інтегрована програма дозволяє здійснювати управління обробкою замовлень, логістикою, дистрибуцією, доставкою, наданням рахунків-фактур та бухгалтерським обліком; •розмежування доступу до інформації, що реалізується в ERP-системах, у комплексі з іншими заходами інформаційної безпеки підприємства спрямоване для попередження зовнішніх (промисловий шпідіаж) та внутрішніх (розкрадання) загроз; •ERP-системи націлені на максимальне задоволення потреб підприємства у засобах управління бізнесом 	<ul style="list-style-type: none"> •несприйняття керівництвом підприємств необхідності впровадження таких логістичних систем та низька підтримка логістичних проектів; •неможливість забезпечення конфіденційності інформації щодо запроваджуваних логістичних систем; •наявність проблем, пов'язаних із недостатністю та обмеженням фінансових ресурсів, які підприємство може вкладати у підвищення кваліфікації персоналу, зайнятого у сфері логістики 	<p>ТОВ "Аркус", (м. Харків), ПрАТ "Харківський плитковий завод" (м. Харків) [5; 6]</p>

1	2	3	4
ERP II – Enterprise Resource and Relationship Processing (Управління ресурсами та взаємовідносинами підприємства)			
<ul style="list-style-type: none"> •автоматизація зовнішніх зв'язків підприємства; •можливість створення "віртуального підприємства", яке наочно відобразить зв'язки підприємства з постачальниками, посередниками та споживачами 	<ul style="list-style-type: none"> •оптимізація процесів закупівлі сировини і матеріалів та продажів готової продукції; •формування інформації про замовлення, отримані через Інтернет; •інтеграція даних; •можливість прогнозувати дані щодо процесів закупівлі, виробництва та збуту підприємства 	<ul style="list-style-type: none"> •труднощі впровадження та використання цієї концепції; •несприйняття керівництвом підприємств нововведень; •відсутність кваліфікованих кадрів у сфері логістики 	ТОВ "Хімікат" (м. Одеса), ТОВ "Зв'язок-А", (м. Київ) [6]

Складовими системи матеріально-технічного забезпечення вітчизняних підприємств на засадах логістики є:

виробництво матеріально-технічних ресурсів високої якості й у достатніх обсягах для максимального задоволення потреб підприємств;

розподіл матеріально-технічних ресурсів, що забезпечує й регулює поставки ресурсів для виробничого процесу;

виробничо-фінансове, наукове, інформаційно-правове консультування підприємств, що забезпечує суб'єктів виробничої сфери широким спектром послуг;

забезпечення ремонтно-механічними службами робочого стану великого й складного парку устаткування, машин і переробних підприємств шляхом ремонту й модернізації.

Таким чином, було здійснено порівняльний аналіз концепцій логістики. Визначено переваги та недоліки кожної концепції та виявлено вітчизняні підприємства, які впровадили в свою діяльність зазначені концепції. Подальшому дослідженню підлягає розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності матеріальних, інформаційних та фінансових потоків на вітчизняних підприємствах.

Наук. керівн. Авраменко О. В.

Література: 1. Бауэрсокс Д. Логистика. Интегрированная цепь поставок : учебн. пособ. / Д. Бауэрсокс, Д. Клосс. – М. : Олимп-Бизнес, 2006. – 640 с. 2. Миротин Л. Б. Логистика: обслуживание потребителей : учебник / Л. Б. Миротин, Ы. Э. Ташбаев, А. Г. Касенов. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 190 с. 3. Сергеев В. И. Глобальные логистические системы : учебн. пособ. / В. И. Сергеев, А. А. Кизим, П. А. Эльяшевич ; [под общ. ред. В. И. Сергеева]. – СПб. : ИД "Бизнес-пресса", 2001. – 240 с. 4. Крикавський Є. В. Логістичні системи : навч. посібн. / Є. В. Крикавський, Н. В. Чернописька. – Львів : НУ "Львівська політехніка", 2009. – 264 с. 5. Смиринський В. В. Інноваційні стратегії формування та розвитку управління логістичною системою державних закупівель / В. В. Смиринський // Проблеми науки. – 2008. – № 12. – С. 2–8. 6. http://msy.nt.chat.ru/ccpm/CCPM_logist_r.htm.